

Nije rijetkost da djelovanje nekog znanstvenika, avangardnog za svoje vrijeme, ne bude prepoznato za života i da umre zaboravljen. Ali kako se približava njegov dvjestoti rođendan, rad mađarskog opstetričara kojim je spasio mnoge živote konačno dobiva zaslužen priznanje.

Desetljećima prije nego što je **Louis Pasteur** dobio svjetsko priznanje za teoriju o mikroorganizmima kao uzročnicima bolesti, porodničar **Ignac Semmelweis** borio se da njegove kolege prihvate ono što je danas u medicini nesporno - liječnici trebaju temeljito oprati ruke prije liječenja pacijenata.

Rođen 1. srpnja 1818, Semmelweis se pridružio porodiljnom odjelu Opće bolnice u Beču 1846. godine.

Ondje je odmah bio zatečen ekstremno visokom stopom smrtnosti majki na odjelu na kojem su se obučavali studenti medicine. Stopa je iznosila više od deset posto, a povremeno čak i do 40 posto.

S druge strane, u susjednom krilu gdje su se učile primalje, stopa je ostala ispod uobičajenog prosjeka od tri posto.

"Taj nesrazmjer veoma je mučio Semmelweisa zbog čega je započeo temeljito epidemiološko istraživanje", kaže **Bernhard Kuenburg**, predsjednik Zaklade Vienna Semmelweis.

Godine 1847. stvari su mu postale jasnije kada je jedan od kolega umro od sepse nakon što je izvršio obdukciju.

Semmelweis je shvatio da trupla moraju sadržavati nevidljive, ali potencijalno smrtonosne "čestice".

"U to vrijeme studenti medicine izravno su s obdukcije odlazili asistirati na porođajima. Ruke nisu dezinficirali", rekao je Kuenburg za AFP.

### Umjesto pohvala, otkaz

Kako sapun nije bio dostatno rješenje problema, Semmelweis je nametnuo rigorozniji režim petominutnog pranja ruku kalcijevim hipokloritom (klorno vapno).

"Semmelweis je ovom vrlo jednostavnom metodom smanjio stopu smrtnosti na gotovo nulu", kaže Kuenburg.

No umjesto pohvala, Semmelweis je iskusio bijes tadašnjih velikana bečke medicine pa njegov ugovor 1849. nije bio obnovljen.

"Liječnici su tada imali vrlo visoko mišljenje o sebi. Naravno da su bili uvrijeđeni jer im se nije svidjela sugestija da su bili odgovorni za veliku stopu smrtnosti", kaže Kuenburg.

Štoviše, to je bila četvrt stoljeća prije nego što je Pasteur konačno uspio dokazati postojanje mikroba.

Bečki liječnici tražili su da im Semmelweis predoči dokaze.

"Govorili su: 'Ne, gospodin Semmelweis ne može biti u pravu. Ne može nam pokazati patogene i zato u njegovoj teoriji nešto sumnjivo.'"

Semmelweisu nije pomogao niti njegov težak karakter niti to što je bio bez dlake na jeziku. Nije se ustručavao svoje kolege nazivati "ubojicama".

Kasnije mu se mentalno zdravlje pogoršalo zbog čega je umro u ubožnici 1865., u dobi od samo 47 godina.

### Otac bolničke higijene

Semmelweis je 'rehabilitiran' krajem 19. stoljeća nakon što su otkrića Pasteura, **Roberta Kocha** i **Aleksandra Jersina** pokazala da je imao pravo.

Godine 1924. francuski pisac **Louis-Ferdinand Celine** posvetio mu je medicinsku tezu i oslovio ga 'genijem'.

Danas se on smatra ocem moderne teorije bolničke higijene i sterilizacije.

"No unatoč tome što je dezinfekcija ruku prihvaćena kao zdravorazumska praksa za medicinsko osoblje, ona nije onako sustavna kakva bi trebala biti", tvrdi profesor **Didier Pittet**, stručnjak za zarazne bolesti Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

U svijetu se u prosjeku ove prakse pridržava samo "u 50 posto slučajeva, iako ona može spriječiti 50 do 70 posto bolničkih infekcija", rekao je Pittet za AFP.

Svake se godine oko 3,2 milijuna ljudi u EU-u zarazi bolestima koje zahtijevaju bolničko liječenje, a stotinjak ljudi svakodnevno od toga i umre.

Pittet procjenjuje da na globalnoj razini od takvih bolesti umre između pet i osam milijuna ljudi na godinu.

"Dezinfekcija ruku alkoholom jeftino je i jednostavno rješenje i ima neposredan utjecaj na stope zaraze", uključujući i visokootporne organizme, kaže Pittet.

Ipak, "dezinfekcija ruku je čin koji mnogi liječnici i dalje ne shvaćaju dovoljno ozbiljno", kaže Pittet i dodaje kako neki misle da je briga oko sterilizacije ruku nešto što je ispod njihove razine.

Međutim, kampanja WHO-a "Clean Care is Safer Care", pokrenuta zajedno s 19.000 bolnica u svijetu s ciljem podizanja svijesti o važnosti dezinfekcije ruku, počinje dobivati svoj smisao.

Slijedeći pilot programe koje je Pittet provodio u švicarskim bolnicama 1990-ih, stopa dezinfekcije ruku u australskim i nekim azijskim zdravstvenim ustanovama dosegla je gotovo 85 posto.

## Osveta zaboravljenog medicinskog genija

Kategorija: MAGAZINAžurirano: Subota, 07 Srpanj 2018 09:27

Objavljeno: Subota, 07 Srpanj 2018 09:27

---

"Prije dvadeset godina stopa dezinfekcije ruku bila je samo oko 20 posto. Sada ono postaje jedna od 'najseksi' tema u medicinskoj literaturi", kaže Pittet.

"Na neki način, to je Semmelweisova osveta".

(Hina)

